

Achter de gevel van Ottersluis 55

Deborah Paalman

De boerderij op de Otterpolder

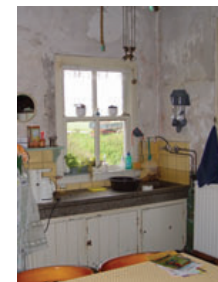
Piet Stoop vaart over

Het stalgedeelte van de boerderij

Buitennom van de boerderij

De keuken

Een bedstede in de kamer van de beheerder

Wie wel eens met een bootje over het Wantij vaart komt net voor de Ottersluis, de verbinding met de Nieuwe Merwede, terecht in de Kikvorschkil. Op dat punt ligt, verscholen achter enorme wilgen en een oude perenboom, een boerderij. Ook diegenen die een wandelingetje maken naar de Ottersluis aan de Kop van 't Land kunnen de boerderij en de achtergelegen Otterpolder zien. Wandelaars met een scherpe blik ontwaren in de polder zomers tientallen schapen en koeien en enkele kudde paarden. De boerderij en achtergelegen polder zijn niet via land te bereiken. Personen, vee en machines moeten worden overgevoerd.

Sinds 1898 wordt de ongeveer zeventig hectare grote Otterpolder gepacht door de familie Stoop. De polder en de boerderij waren vroeger particulier bezit, maar zijn nu eigendom van Staatsbosbeheer. De huidige bewoner van de boerderij, Piet Stoop, vertelt: „Rond 1850 werd begonnen met het inpolderen. Daarvoor was het gewoon een stuk griend. Toen de inpoldering was voltooid bestond de pacht uit een stukje water, riet, griend en weiland. De verschillende percelen in de polder werden los verhuurd. Mijn opa en later mijn vader waren aangesteld als opzichter. Ze hielden toezicht in de polder en moesten zorgen dat mensen en vee werden overgevoerd. De pacht werd geïnd door de rentmeester.”

„Mijn opa had destijds 10 hectare bouwland zelf in gebruik. Hierop werden ondermeer suikerbieten verbouwd. Oma had een geit en opa had trekpaarden. Waarschijnlijk waren de

paarden niet alleen voor het werk op het land, maar ook voor de fok. Ook had mijn opa een stier, waarmee hij de polder in ging om de tochtige koeien van pachters te dekken. Daarvoor kreeg hij een kleine vergoeding. De woning voor de beheerder is waarschijnlijk gelijktijdig met de inpoldering gebouwd. In eerste instantie was het huis veel kleiner dan de huidige boerderij: enkel de keuken en een stukje van de stal. Rond 1900 is de stal veel langer geworden en werd het woonhuis richting waterkant uitgebreid”, vertelt Piet.

De boerderij lijkt idyllisch, maar is gewoon een boerenbedrijf waar hard wordt gewerkt. De tijd heeft in de boerderij echter grotendeels stilgestaan. De keuken waar koffie wordt gedronken en waar de hulptroepen na het hooien aan een grote tafel neerstrijken voor een biertje, heeft alleen nog een

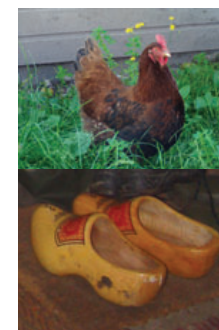
Het kinderwiegje in een bedstede

De servieskast in de kamer van de eigenaar

De haardplaats met oven in het oudste stalgedeelte

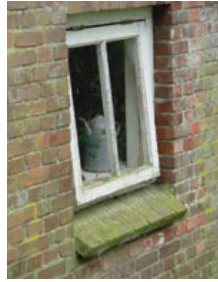

Zware gebinten onder de hooizolder

Jonge stiertjes op stal

klein aanrechtblokje met een granieten blad. De oude waterbak waarin de melkbussen werden gekoeld en een paar servieskasten staan er ook nog. Eenvoud voert hier de boventoon.

Vanuit de keuken leidt een smalle hoge gang naar de voordeur en de twee vertrekken die rond 1900 zijn aangebouwd. Ze bestaan uit een woonkamer voor de beheerder en zijn gezin en eentje voor de eigenaar, mocht die eens langskomen. De woonkamers hebben beiden zware houten balken in het hoge plafond en de kamer van de eigenaar toont onverwacht meer sier in de vorm van een rode marmeren schouw. Ook vallen in beide kamers meteen de houten wanden met paneeldeurtjes op. Hierachter bevinden zich de bedsteden en de deur naar de kelder, die onder de besteden loopt. Eén van de bedsteden in de kamer van de beheerder herbergt een verrassing: tegen de kopse kant van de slaappleats bevindt zich een blauwgroen houten kindewiegje. Tussen de bedsteden in de andere kamer bevindt zich een servieskast.

Dat de boerderij meer verrassende elementen bevat wordt zichtbaar in het stalgedeelte. Daar bevindt zich, in een met ijsselsteentjes bestraaete ruimte, een brede schouw met in de zijkant een oven waarin brood kon worden gebakken. Dit was de ruimte waarin de dagloners verbleven die onder andere tijdens het rooien van de bieten werden ingehuurd. „Ze konden zich hier warmen bij de haard en eventueel blijven slapen”, vertelt Piet. „De dagloners namen zelf een

netje aardappels mee. Vlees en groente zullen er wel niet veel aan te pas zijn gekomen. Oma maakte dan de haard aan voordat de arbeiders terug kwamen uit het land en hing een grote ijzeren pot aan een haak in het vuur. Ze hing er de netjes met aardappels alvast in, zodat de dagloners direct eten hadden na het werk.”

Ook het stalgedeelte waar de schapen lopen en waar de koeien staan is fraai om te zien. Geen moderne stalen spanten, betonvloeren en damwandplaten, maar oude eikenhouten gebinten die een grote hooizolder ondersteunen. Een paar jonge stiertjes kijken alert naar het bezoek in de stal en een koppeltje kippen graaft een kuil in het stro. De sfeer is gemoedelijk.

Buiten scharrelen nog meer kippen en in een losstaande schuur achter de boerderij gaan begin volgend jaar de schapen weer lammeren. Deze schuur wordt ‘het machine’ genoemd. „Het werd rond 1900 gebouwd, om de polder beter te kunnen ontwateren”, vertelt Piet. „Achterin liep een groot rad, dat werd aangedreven door een paard. De plek van het rad is nog te zien aan het stenen muurtje in de stalvloer. Het rad heeft om technische redenen echter nooit voldoende capaciteit gehad, vandaar dat iets later ook een nieuwe uitwateringssluis werd gebouwd aan de noordkant van de polder.” De roeiboot vaart weer over. De Otterpolder is weer alleen te zien vanaf de andere kant. Het is één van de unieke plekken in de Hollandse Biesbosch.

Het vierkante gebouw ‘het Machine’

De binnenkant van het Machine